

Από την Ιθάκη, 12 Απριλίου 1871... στην Πρωθυπουργία, 13 Απριλίου 1936.

Ιωάννα Φωκά-Μεταξά

13 Απρίλιος 2020

Κοινοποιήθηκε: Δημόσια

Την 12η Απριλίου 1871, γεννήθηκε ο Εθνικός Κυβερνήτης Ιωάννης Μεταξάς στην Ιθάκη, όπου ο πατέρας του Παναγής, Κεφαλληνιακής καταγωγής, υπηρετούσε ως Έπαρχος. Μητέρα του ήταν η Ελένη Κωνσταντίνου Τριγώνη από το Αγρίνιο, όπου έγινε ο γάμος τους το 1870 στον Ιερό Ναό της Ζωοδόχου Πηγής. Εξηνταπέντε ακριβώς χρόνια αργότερα την 13 Απριλίου 1936, ο Αντιστράτηγος ε.α. πλέον και Αρχηγός του Κόμματος των Ελευθεροφρόνων από το 1922, Ιωάννης Μεταξάς γίνεται Πρωθυπουργός της Ελλάδος.

Ο Εθνικός Κυβερνήτης Ιωάννης Μεταξάς

Στο διάστημα αυτό είχε εκλεγεί 6 φορές και είχε επανειλημμένα συμμετάσχει σε κυβερνήσεις ως εκλεγμένος από τον Ελληνικό Λαό και υπέρμαχος σε κάθε περίπτωση των διατάξεων του Συντάγματος. (7 Νοεμβρίου 1926, 19 Αυγούστου 1928, Κυβέρνηση Ζαίμη, Υπουργός Συγκοινωνιών, 25 Σεπτεμβρίου 1932, 15 Μαρτίου 1933 στην κυβέρνηση Τσαλδάρη 1935, Υπουργός ανευ χαρτοφυλακίου, Υπουργός Εσωτερικών, 9 Ιουνίου 1935, Ένωσις Βασιλοφρόνων).

Στις εκλογές την 26η Ιανουρίου 1936 εκλέγεται με 7 βουλευτές και την 5η Μαρτίου αναλαμβάνει ως Υπουργός Στρατιωτικών. Την επιλογή του Γεωργίου Β' επικρότησε ως άριστη και ο Βενιζέλος από το Παρίσι όπου πεθαίνει την 18η Μαρτίου. Την 11η Μαρτίου ως όριζε το Σύνταγμα ο Βασιλέας Γεώργιος Β' όρκισε την Κυβέρνηση Κωνσταντίνου Δεμερτζή, αφού ο μεν Θεμιστοκλής Σοφούλης είχε καταθέσει άπρακτος την εντολή που είχε λάβει στις 7 Μαρτίου, εισηγούμενος όμως προς τον βασιλέα να αναθέσει την Κυβέρνηση στον Δεμερτζή και με τον όρο να διατηρηθεί ο Μεταξάς στα πολεμικά Υπουργεία, ο δε Μιχαλακόπουλος είχε επίσης άρνηθεί να αναλάβει την εντολή.

Από την 11η Μαρτίου Ιωάννης Μεταξάς μετέχει πλέον της Κυβερνήσεως Δεμερτζή ως Αντιπρόεδρος, Υπουργός των Στρατιωτικών και της Αεροπορίας. Στην Ελλάδα το απεργιακό κίνημα είχε ενταθεί, στην Βουλή από τα θεωρεία φώναζαν «θέλουμε δικτατορία» και στην Ευρώπη ο Χίτλερ είχε διαβεί τον Ρήνο ενώ η Γαλλία είχε αναστείλει τις άδειες των στρατιωτικών της λόγω της έκρυθμης κατάστασης, τα δε ξένα πρακτορεία μιλούσαν για ένα επικείμενο 1914.

Αυτή ήταν η πολιτική κατάσταση όταν στις 13 Απριλίου 1936, ξαφνικά Πρωθυπουργός Κωνσταντίνος Δεμερτζής πεθαίνει με έμφραγμα. Ο Μεταξάς ως Αντιπρόεδρος της Κυβερνήσεως ορκίζεται άμεσα Πρωθυπουργός και διατηρεί επιπλέον και το Υπουργείο Εξωτερικών. Αλλά ήδη την 20η σε σύσκεψη με τους αρχηγούς των κομμάτων και πριν παρουσιαστεί στην Βουλή ξεκαθαρίζει την θέση της Κυβερνήσεως στα δύο βασικά κεφάλαια, της Εθνικής πολιτικής, το Εξωτερικό και της Εθνικής Άμυνας, με βάση μακρά έκθεση του που εκάλυπτε όλη την αμυντική πολιτική αναφερόμενος στις συμμαχίες, στην ελληνοβρετανική φιλία, το θέμα της επιστρατεύσεως, των οχυρώσεων και του ανεφαδισμού, όπως και το οικονομικό. ΟΙ πολιτικοί αρχηγοί εξουσιοδότησαν την Κυβέρνηση να προβή σε εφαρμογή του Προγράμματός της.

Η Γ' Αναθεωρητική Βουλή συνήλθε για τρίτη φορά την 22.4.1936. Την 25 Απριλίου 1936, ο Μεταξάς διάβασε στην Βουλή τις προγραμματικές δηλώσεις της Κυβερνήσεως, διατηρώντας όλα τα μέλη του Υπουργικού Συμβουλίου.

«Ως προς την εκπαίδευσιν η Κυβέρνησις θα προβή εις όλα εκείνα τα μέτρα τα οποία δύνανται, κατά την γνώμην της, να συμβάλουν εις την ενίσχυσιν του εθνικού φρονήματος, την ύψωσιν του επιπέδου του πνευματικού βίου και την εύρυσιν των βάσεων της ανθρωπιστικής Μορφώσεως»

.....τόμος Δ' σελ.204-209 όλες ΟΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΕΣ ΔΗΛΩΣΕΙΣ.....

ΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑΙ ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΜΕΤΑΞΑ

(Ἀπὸ τὰ ἐπίσημα πρακτικὰ τῆς Γ' Ἀναθ. Βουλῆς, συνεδρίασις Ε' τῆς 25. 4. 1936).

Τὸν λόγον ἔχει ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως.

Ι. Μεταξᾶς (Πρωθυπουργός). Ἡ Κυβέρνησις σχηματισθεῖσα ὑπὸ δυσχερεῖς περιστάσεις καὶ μὲ τὸν σκοπὸν νὰ ἐπιδιώξῃ τὴν ἐπάνοδον τῆς ἐσωτερικῆς γαλήνης, ἡσυχίας καὶ τάξεως εἰς τὴν Χώραν, ἐμφανίζεται σήμερον ἐνώπιον τῆς Ἐθνικῆς Ἀντιπροσωπείας, ὑπὸ τὴν κρίσιν καὶ ἀπόφασιν τῆς ὁποίας λαμβάνει τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλῃ τὰς προγραμματικὰς δηλώσεις τῆς.

Ι

Εἶμαι ἰδιαιτέρως εὐτυχής, διότι δύναμαι νὰ ἀναγγείλω εἰς τὴν Βουλὴν, ὅτι ἡ ἀκολουθουμένη ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἐξωτερικὴ πολιτικὴ ἔτυχεν ἤδη τῆς ὁμοθυμῶν ἐπιδοκιμασίας τῶν κ. κ. Πολιτικῶν Ἀρχηγῶν, μεθ' ὧν συναζήτηθη αὐτὴ εἰς μακρὰς συσκέψεις. Προσηλωμένη εἰς τὴν ἰδίαν τῆς εἰρήνης ἢ Ἑλλάδος, ἀποβλέπει εἰς τὴν διατήρησιν φιλικωτάτων σχέσεων μεθ' ὅλων τῶν ξένων Κρατῶν καὶ εἰς τὴν πιστὴν τήρησιν τῶν Συμφώνων, ἅτινα συνδέουσιν αὐτὴν πρὸς τὰς φίλας Ἐπικρατείας.

Ι. Πρακτικὰ τῆς Γ' Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς, Συνεδρίασις Δ' τῆς 24. 4. 1936.

Μετὰ τῶν Βαλκανικῶν Κρατῶν μᾶς συνδέει στενῶτα τὸ Βαλκανικὸν Σύμφωνον, ἀποτελοῦν ἀρίστην ὑπὲρ τῆς εἰρήνης ἐγγύησιν.

ΙΙ

Ἡ Κυβέρνησις ἐλπίζει ὅτι ἡ Ἐθνικὴ Ἀντιπροσωπεία θὰ θεωρήσῃ ὡς κύριον καὶ πρῶτιστον αὐτῆς μέλημα τὴν ἀναθεώρησιν τῶν μὴ θεμελιωδῶν διατάξεων τοῦ Συντάγματος καὶ ὅτι θὰ ἀναθέσῃ εἰς Ἐπιτροπὴν, συγκροτούμενην ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς, τὴν σχετικὴν προπαρασκευαστικὴν ἐργασίαν.

ΙΙΙ

Ἡ Κυβέρνησις εὖρεν, ἐν πολλοῖς, ἀρκούντως προκεχωρημένην τὴν ἐργασίαν τῆς ἀσυντάξεως ὅλης τῆς δικαστικῆς νομοθεσίας. Ἡ περὶ αὐτοῦ ἐργασίας ταύτης, παρὰ πᾶσαν ἐπίσπευσιν, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιτευχθῇ ἐν τῷ ἀμέσῳ προεχέ μλλοντι. Διὰ τοῦτο θὰ θεωρήσῃ ὡς ἐπιεικοῦς ἀνάγκης τὴν εἰσαγωγὴν νομοθετημάτων δι' ὧν θὰ ἐπιδιωχθῇ ἡ ὀργάνωσις τῆς πολιτικῆς δίκης κατὰ τὸν ἐξασφαλίζοντα τὴν πληρεστέραν ἐξέτασιν καὶ τοῦ πραγματικοῦ μέρους τῶν ὑποθέσεων, ὡς καὶ ἡ κατὰ τὸν τρόπον ἀπολύτως ἱκανοποιητικὴν λειτουργίαν καὶ ἀπουσίαν τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης.

Ἡ κατάστασις τῶν φυλακῶν, παρὰ τὰς ἐπιτευχθείσας ἐλαχίστας προόδους, ἐμπνέει πάντοτε τὰς σοβαρωτέρας τῶν ἀνησυχιῶν, πλὴν πᾶσα θὰ καταβληθῇ προσπάθεια ὅπως ἡ κατάστασις αὐτὴ βελτιωθῇ τόσον ἀπὸ ἀπόψεως διοικησεως ὅσον καὶ κτηρίων.

ΙV

Ἡ Κυβέρνησις θὰ ἐπιδιώξῃ πάση δυνάμει νὰ ἐξασφαλίσῃ χρηστὴν, δικαίαν καὶ ἀμερόληπτον Διοίκησιν, διὰ τῆς αὐστηρῆς καὶ ἰσῆς ἐφαρμογῆς τῶν νόμων, καὶ τῆς μετὰ ταχύτητος καὶ εὐμενείας κρίσεως τῶν δικαίων αἰτημάτων τῶν πολιτῶν, καὶ νὰ παγίωσῃ τὴν ἐσωτερικὴν ἀσφάλειαν, κατὰ τὸν τρόπον ἀποκλείοντα πᾶσαν διατάραξιν αὐτῆς, οὕτως ὥστε ἡ Ἑλλὰς νὰ ἀποβῇ πράγματι Κράτος Δικαίου. Ἡ θέλησις ὅπως παγιωθῇ τὸ αἶσθημα τῆς ἀσφαλείας ἐν τῇ Χώρᾳ θὰ ὀδηγήσῃ τὴν Κυβέρνησιν εἰς τὴν ἐπανεξέτασιν τῶν τυχόν λαθουμένων χώρων ἀδικιῶν ἐν τῇ κρίσει τῶν ὀργάνων τῆς ἀσφαλείας.

Σπουδαίαν σημασίαν ἀποδίδομεν εἰς τὴν τακτοποίησιν τῆς θέσεως τῶν ἀπομακρυνθέντων αἰρετῶν ἀρχόντων καὶ ὀργάνων τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως, θέλομεν δὲ λάβει συντόμως ἀποφάσεις δι' αὐτούς.

V

Ἡ Κυβέρνησις θεωροῦσα ὡς μίαν τῶν ὑψίστων ἀναγκῶν τῆς Χώρας τὴν ἀμυντικὴν αὐτῆς πολεμικὴν παρασκευὴν, ἤρξατο ἐντατικῶς ἐργαζομένη πρὸς ἱκανοποίησιν τῆς ἀνάγκης ταύτης εὐελπιστοῦσα ὅτι ἐν τούτῳ θὰ τύχῃ τῆς ἀμερίστου ὑποστηρίξεως ὅλων τῶν κοινοβουλευτικῶν πολιτικῶν μερίδων. Ἡδὴ ἐπιλήφθη συντόμου ἐκτελέσεως πλήρους προγράμματος διὰ τὸν πολεμικὸν ἀνεφοδισμόν τῆς Χώρας καταρτισθέντος συμφώνως πρὸς τὴν οικονομικὴν αὐτῆς ἀντοχὴν καὶ διευ ἐπιπροσθέτων φορολογικῶν ἐπιβαρύνσεων, ἱκανοποιούντος δὲ ἐπαρκέστατα τὰς ἀμέσους ἀνάγκας τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης.

Ἡ Κυβέρνησις μετὰ ἱκανοποιήσεως διαπιστώνει ὅτι αἱ πολεμικαὶ δυνάμεις τῆς Χώρας προθύμως περικωλύθησαν εἰς τὰ καθαρῶς στρατιωτικὰ ἔργα των, πειθαρχοῦσαι ἀπολύτως εἰς τὰς νομίμους ἐξουσίας τοῦ Κράτους, καὶ μὴ ὑποκειμένοι πλὴν, ὡς ἀπαλλαγῆσαι ὀριστικῶς, εἰς οὐρανὸν ξένην πρὸς τὸν προορισμὸν των ἐπιτροπῆν.

VI

Ἐκ τῶν πρώτων μελημάτων αὐτῆς ἡ Κυβέρνησις τάσσει τὴν ἀποκατάστασιν τῆς πίστεως τοῦ Κράτους, πιστεύουσα ὅτι ἡ ἀποκατάστασις αὐτῆ ἀποτελεῖ τὸν κυριώτερον παράγοντα τῆς εὐημερίας τῆς Χώρας ὄχι μόνον διὰ λόγους ἠθικῆς τάξεως ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἄμεσον ἐνίσχυσιν τῶν παραγωγικῶν αὐτῆς πόρων τῆ συνεργασίας νέων κεφαλαίων. Ἐννοεῖται ὅτι θὰ καταβάλλῃ πᾶσαν προσπάθειαν ὅπως ἡ ἀποκατάστασις αὐτῆ πλαισιωθῇ ἐντὸς τῶν οἰκονομικῶν καὶ τῶν δημοσιονομικῶν δυνατοτήτων τῆς Χώρας.

Ἡ ἀνάγκη ἀποκαταστάσεως φορολογικῆς δικαιοσύνης ἐπιβάλλει ἀφ' ἐνὸς μὲν ὠρισμένας φορολογικὰς μεταρρυθμίσεις τῆς κειμένης φορολογίας καὶ ἀφ' ἑτέρου τὴν βελτίωσιν καὶ ἀπλούστευσιν τῆς ἰσχυοῦσης φορολογικῆς δικονομίας.

VII

Ἡ παγκόσμιος οἰκονομικὴ κρίσις προκαλέσκει τὴν λήψιν μέτρων ἀφορώντων τὴν ἔθνικην οἰκονομίαν, κατὰ παρέκκλισιν ἀπὸ τὰς ὀρθὰς οἰκονομικὰς ἀρχάς, αἵτινες εἰς ὁμαλὰς συνθήκας εἶναι νὰ διέπουν τὴν οἰκονομικὴν ζωὴν. Ἐφ' ὅσον ἐξακολουθοῦν ὑφιστάμενοι ἐν τῇ Διεθνῇ Οἰκονομίᾳ αἱ δυσχερεῖς συνθήκαι τοῦ παρόντος, τὰ μέτρα ταῦτα δὲν εἶναι δυνατόν ἢ νὰ συνεχισθοῦν, θ' ἀποβλέψωμεν ὁμως εἰς τὴν ἄριστὴν μὴ ἀπαραίτητος ἀναγκαιὴν ἐξ αὐτῶν καὶ εἰς τὴν συστηματοποίησιν καὶ διαρρυθμίσειν τῶν λοιπῶν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν πραγματικῶν οἰκονομικῶν συνθηκῶν, ἵνα τὸ ἔμποριον ἀποκτήσῃ ἐκ νέου τὸν γοργὸν ρυθμὸν τῆς κινήσεως καὶ ἡ βιομηχανία προαχθῇ, ὑγιᾶς κατευθυνομένη. Κατὰ τὴν ἀσκήσιν τῆς πολιτικῆς ταύτης θέλει ἐκ παραλλήλου ἐπιδιωχθῆ ἢ κατὰ πάντα δυνατόν τρόπον ἀνάπτυξις καὶ ἐνίσχυσιν τῶν πλουτοπαραγωγικῶν δυνάμεων τῆς Χώρας. Οὕτω, ἵνα προαχθῇ ἡ Γεωργία, θὰ ἐπιταχυνῶσιν αἱ δισανομαὶ πρὸς τερματισμὸν τῆς ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἀγροτικοῦ Νόμου κρατουσῆς ἀκαταστασίας. Θὰ ὀργανωθῇ ἡ διάθεσις, ἡ ἐκμετάλλεσις καὶ ἡ συντήρησις τῶν ἐκ τῶν ἀποστραγγιστικῶν ἔργων ἀποκαλυφθεισῶν γαιῶν καὶ θὰ ἐπιδιωχθῇ ἡ ἀποστράγγισσις νέων τοιοῦτων, καὶ θὰ καταβληθῇ πᾶσα προσπάθεια διὰ τὴν προαγωγὴν τῆς κτηνοτροφίας καὶ τὴν βελτίωσιν τοῦ βασικοῦ πλούτου τῆς Χώρας, μετὰ συγχρόνου ἐνίσχυσεως τῶν βασικῶν ὑπηρεσιῶν πρὸς μελέτην καὶ ἐκτέλεσιν ἔργων ἀναβασιώσεως καὶ διευθετήσεως χειμῶρων.

Τὰ μεταλλεῖα, ἡ ἀλιεῖα, αἱ ἀλυκαὶ, Ἰβίαι δὲ ὁ τουρισμὸς, θέλουσι τύχει ἰδιαίτερας μερίμνης, ἵνα ἀποβῶσι παραγωγικώτερα ὑπὲρ τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας. Ἰδιαίτερος θὰ προσπαθῆσῃ ἡ Κυβέρνησις νὰ ἐξεύρῃ ἀσφαλεῖς τρόπους αὐξήσεως τῆς ἐξαγωγῆς τῶν Ἑλληνικῶν προϊόντων, νὰ λύσῃ ταχέως καὶ εἰ δυνατόν ὀριστικῶς τὸ σταφιδικὸν ζήτημα, νὰ ἐνισχύσῃ τὸν ὀργανισμὸν τοῦ ἐξαγωγικοῦ ἔμπορίου, νὰ παρακολουθῇ μετὰ προσοχῆς τὰς ἐκ τῶν clearings προερχομένας δυσχερεῖας, δίδουσα τὰς ἀρμοζούσας λύσεις, καὶ νὰ προστατεύσῃ τὴν ἐγχώριον παραγωγὴν καὶ περιφρουρήσῃ τὸ ἔθνικὸν νόμισμα.

Μετὰ μεγάλης συμπαθείας παρακολουθεῖ ἡ Κυβέρνησις τὰ ἐκκρεμῆ ζήτήματα τοῦ ἐργατικοῦ κόσμου καὶ μετὰ σταθερότητος θὰ ἐπιδιώξῃ τὴν ἐπίλυσιν τῶν δικαίων αἰτημάτων αὐτοῦ, ἐξασφαλίζουσα παγιωτέρας κατὰ τὸ δυνατόν ὄρους συνεργασίας μεταξὺ κεφαλαίου καὶ ἐργασίας.

Ἐν ἐκ τῶν κυριωτέρων μέτρων πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ τούτου θεωρεῖ τὴν εὐρεῖαν ἐφαρμογὴν τῶν συλλογικῶν συμβάσεων ἐργασίας ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν ὀργανωτικὴν ρύθμισιν τῶν ἐκ τῶν συλλογικῶν συγκρούσεων ἐργασίας προκυπτόντων ζητημάτων. Ἀποβλέπουσα εἰσέτι μετ' εὐμενείας εἰς πᾶν μέτρον ἐξασφαλιστικῶν τῶν ἐργαζομένων, θὰ ἐπιδιώξῃ νὰ θέσῃ εἰς

βαθμιαίαν καὶ τμηματικὴν ἐφαρμογὴν τὸν θεσμὸν τῶν κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων, λαμβάνουσα παραλλήλως τὰ προήκοντα μέτρα διὰ τὴν συνθετικὴν ὁλοκλήρωσιν τῆς σχετικῆς νομοθεσίας.

Διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς εὐθηνίας καὶ τῆς καλῆς ποιότητος τῶν εἰδῶν τοῦ καθ' ἡμέραν βίου καὶ τὴν διατήρησιν τοῦ κόστους τῆς ζωῆς εἰς ὅσον τὸ δυνατόν χαμηλὸν ἐπίπεδον, θὰ ἀναδιοργανώσῃ ἡ Κυβέρνησις μετὰ πάσης ἐπιμελείας καὶ προσοχῆς τὰς Ἀγορανομικὰς Ὑπηρεσίας ἀναμορφώνουσα καὶ τὴν σχετικὴν νομοθεσίαν.

VIII

Ὡς πρὸς τὴν ἐκπαίδευσιν ἡ Κυβέρνησις θὰ προβῇ εἰς ὅλα ἐκεῖνα τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα δύναται, κατὰ τὴν γνώμην τῆς, νὰ συμβάλουν εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ ἔθνικοῦ φρονήματος, τὴν ὕψωσιν τοῦ ἐπιπέδου τοῦ πνευματικοῦ βίου καὶ τὴν εὐρύσιν τῶν βάσεων τῆς ἀνθρωπιστικῆς μορφώσεως.

Πρὸς τὸν σκοπὸν τούτου θὰ ἐπιδιώξῃ νὰ βελτιώσῃ ἐν συννοήσει μετὰ τῶν Πανεπιστημιακῶν ἀρχῶν, τὰς συνθήκας τῆς ἐπιστημονικῆς ἰρεύσεως καὶ τῆς ἀρτιωτέρας καὶ πολυμερεστερας διδασκαλίας ἐν τοῖς Πανεπιστημίοις, θέτουσα τὰς βάσεις ὅπως καταστοῦν καὶ πάλιν ταῦτα πραγματικαὶ ἔστιαι τοῦ πνευματικοῦ βίου τοῦ ἔθνους.

Διὰ τοῦ τρόπου τούτου, ἐλπίζει, ὅτι θὰ ἐπέλθῃ αὐτομάτως ἡ βαθμιαία βελτίωσις τῆς Μέσης Ἐκπαίδευσεως, σπουδαιότατος παράγοντος τῆς ὁποίας εἶναι, ὡς γνωστόν, τὸ ἔμφυχον ὕλικόν. Παραλλήλως πρὸς τὴν ἐίργευσιν ταύτην θὰ στρέψῃ τὴν προσοχὴν καὶ εἰς τὴν τόνωσιν τῆς στοιχειώδους ἐκπαίδευσεως πρὸ πάντων εἰς τὰς νῆας Χώρας, διὰ τῆς πληρώσεως τῶν ὑπαρχόντων κενῶν. Ὁ ψυχικὸς ὀπισμὸς τῶν νέων, ἡ σωματικὴ ἀγωγή τῶν μαθητῶν καὶ ἡ ὑγιεινὴ αὐτῶν θ' ἀπασχολήσῃ ἰξαιρετικῶς τὴν Κυβέρνησιν. Ἰδιαίτερος θὰ ἐπιμείνη εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τῆς παιδαρχίας καὶ τὴν πληρεστερίαν ἐποπτεῖαν τῆς ἐκπαίδευσεως.

Ἐίλος θὰ προσπαθῆσῃ νὰ λύσῃ, κατ' ἀρχὴν τουλάχιστον, τὸ ζήτημα τῆς μισθοδοσίας καὶ τῆς μετ' αὐτῆς συνδεμένης μορφώσεως τοῦ κλήρου καὶ θὰ καταβάλῃ πᾶσαν προσπάθειαν ὅπως καθορισθοῦν σαφῶς καὶ ἀσφαλῶς αἱ μεταξὺ Πολιτείας καὶ Ἐκκλησίας σχέσεις.

IX

Ἡ Κυβέρνησις, εὐρισκομένη πρὸ ἀνελημμένων ὑποχρεώσεων αἵτινες ἐπὶ σειράν ἐτῶν δεσμεύουν αὐτὴν μόνον τὰς τακτικὰς πιστώσεις ἀλλὰ καὶ τὴν ἔκτακτον χορηγίαν τοῦ Κράτους πρὸς τὸ Ταμεῖον Ἐθνικῆς Ὀδοποιίας, θὰ καταβάλῃ πᾶσαν μερίμναν, ἐντὸς πάντοτε τῆς οἰκονομικῆς δυναμικότητος τοῦ Κράτους, ὅπως ἐπεκτείνῃ τὰ ἀγαθὰ τῆς συγκοινωνίας εἰς περιφέρειας, δι' ἃς δὲν ἐλήφθη πρόνοια μέχρι τοῦδε εἰς τὰ προγράμματα ὀδοποιίας καὶ ὅπως διευκολύσῃ τοὺς στερουμένους ἀμαξίτης συγκοινωνίας πληθυσμοῦ, διὰ τῆς κατασκευῆς μικρῶν τεχνικῶν ἔργων, Ἰβίαι δὲ γεφυρῶν. Ἡ προσπάθεια τῆς Κυβερνήσεως θὰ στραφῇ ἐπίσης πρὸς τὴν ἐξέυρεσιν τρόπου ἐνίσχυσεως τῶν Ταμείων Ἐπαρχιακῆς Ὀδοποιίας.

Ἡ Κυβέρνησις ἀφ' ἑτέρου θὰ ἐπιδιώξῃ ὅπως, σὺν τῇ κατασκευῇ τῶν νῦν ὑπὸ ἐκτέλεσιν ὀδραυλικῶν ἔργων, ἀρξῆται καὶ ἡ ἐκτέλεσις μέρους τῶν ἐν Ἠπείρῳ καὶ Θεσσαλίᾳ Ὑδραυλικῶν ἔργων, ἥδη δὲ διετάχθη ἡ ἐκπόνησις ὀριστικῶν μελετῶν δι' ὀδραυλικὰ ἔργα τῆς Δυτικῆς Μακεδονίας. Θὰ ἐπιδιώξῃ ἐπίσης τὴν ρύθμισιν τῶν σχέσεων τοῦ Κράτους μετὰ τῶν διαφόρων Ἐταιρειῶν, αἵτινες ἔχουσιν ἀναλάβει ἔργα δημοσίου συμφέροντος καὶ κοινῆς ὠφελείας, κατὰ τρόπον ἀμοτεροβαρῆ καὶ ἀμοτεροωφελῆ.

Διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῶν ΤΤΤ, ἡ Κυβέρνησις θὰ μεριμνήσῃ ὅπως ἀνταποκριθῆται αὐτῇ εἰς τὸν τελειότερον τρόπον ἐν τῇ ἐξυπηρητήσει τοῦ Κοινοῦ καὶ τῆς ἀσφαλείας τοῦ Κράτους.

Ἰδίως θὰ συγχρονισθῶν τῶν μηχανισμῶν τῆς λειτουργίας τῆς Διοικήσεως, θὰ συμπληρωθῶν τὴν περὶ ταχυδρομικῆς ἀναποκρίσεως νομοθεσίαν, θὰ ἐξασφαλισθῶν τὴν συντήρησιν καὶ ἐπέκτασιν τῶν καλωδιακῶν καὶ λοιπῶν τηλεγραφικῶν συγκαταστάσεων, τὴν αὐτὴν δὲ μέριμναν θὰ λάβῃ διὰ τὴν ἐπέκτασιν τῶν ὑπεραστικῶν καὶ διεθνῶν τηλεφωνικῶν γραμμῶν. Προσέτι θὰ ἐπιμεληθῶν τῆς ὀριστικῆς ὀργανώσεως τῆς ραδιοφωνίας, καὶ θὰ προσπαθῶν, συμπληροῦσα τὰς ἐνεργείας τῆς, νὰ ἀποκαταστήσῃ ἀτμοπλοικὴν συγκαταστάσιν καὶ μετὰ τῶν λοιπῶν νήσων τῆς Α. Μεσογείου ὡς καὶ μετὰ τῆς Β. Ἀμερικῆς.

X

Ἡ Ἐμπορικὴ Ναυτιλία ἀπετέλεσε καὶ θ' ἀποτελεῖ ἀντικείμενον ἰδιαίτερας μερίμνης τῆς Κυβερνήσεως, τόσοσν διότι εἶναι σπουδαιότατος πλουτοπαραγωγικὸς κλάδος τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας, ὅσον καὶ διότι ἐνδιαφέρει ἡ εὐημερία αὐτῆς μέγα μέρος τοῦ πληθυσμοῦ. Ἡδη, διὰ τῆς ἰδρύσεως Ὑφυπουργείου ἐιδικῶς ἐπιληφθέντος τῆς ἐμπορικῆς ναυτιλίας, προβαίνομεν εἰς προεκτικὴν μελέτην τῶν ὄρων ὑφ' οὗς δρᾷ, προάγεται καὶ κινεῖται αὐτῇ, ἐλπίζομεν δὲ ὅτι συντόμως θὰ ἀρχίσῃ ἡ λύσις πλείστων σοβαρῶν ναυτιλιακῶν ζητημάτων, ἡ ἔκφρασις τῶν ὁποίων πλείστας ζημίας προκαλεῖ εἰς τὴν οἰκονομικὴν ζωὴν τοῦ τόπου.

XI

Ἡ Κυβέρνησις θὰ ἐπιδιώξῃ τὴν ὀργάνωσιν τῆς Κοινωνικῆς Προνοίας κατὰ τρόπον ἐξασφαλίζοντα τὴν μεγαλυτέραν ἀπόδοσιν τῶν ὑπὸ τοῦ Κράτους, τῶν Δήμων καὶ τῶν Κοινοτήτων καὶ τῶν ὀργανώσεων τῆς ἰδιωτικῆς εὐποίας καταβαλλομένων προσπαθειῶν, πρὸς ἀνακούφισιν τῶν ἀπῶρων τάξεων.

Ὅλος ἰδιαίτερος θὰ στραφῇ ἡ μέριμνα τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὰ ζητήματα τὰ ἐνδιαφέροντα τοὺς πρόσφυγας ἀδελφοὺς ἡμῶν, τῶν ὁποίων τὴν μεγάλην συμβολὴν εἰς τὴν προαγωγὴν τῆς ἔθνικῆς, κοινωνικῆς καὶ οἰκονομικῆς ζωῆς, οὐδενὸς ὀλιγώτερον ἀναγνωρίζομεν καὶ ἐκτιμῶμεν. Εἰδικώτερον, θὰ ἐπιδιώξωμεν ταχέειαν καὶ ριζικὴν λύσιν εἰς ὅλας τὰς ἔκφρασις ὑποθέσεις, τὰς σχετιζομένας μὲ τὴν ἀνταλλαγὴν τῶν πληθυσμῶν καὶ θὰ καταβάλλωμεν προσπάθειαν ἵνα ἐπιτευχθῇ ὁ ρυθμὸς τῆς στεγάζσεως καὶ τῆς ἐν γένει ἀποκαταστάσεως τῶν προσφύγων. Παράλληλως θὰ ἐπιδιώξῃ ἡ Κυβέρνησις τὴν ἐπίλυσιν τοῦ ἀπὸ ἐτῶν ἐκκρεμοῦντος σοβαρωτάτου ζητήματος τῆς ἀποζημιώσεως τῶν ἰδιοκτητῶν τῶν ὑπὲρ τῆς ἀποκαταστάσεως προσφύγων ἀπαλλοτριωθέντων κτημάτων.

Ἡ δημοσία ὑγεία θέλει ἐπίσης τύχει σπουδαιότατης μερίμνης τῆς Κυβερνήσεως. Καὶ πρῶτον ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ὀργάνωσιν τῆς Κρατικῆς ὑγειονομικῆς ὑπηρεσίας, ἐν τῇ τῷ κέντρῳ καὶ τῇ περιφερείᾳ ἔνθα εἰς πλείστα σημεῖα δέκνεται ἑλλειψίς. Ἐτα, ἰδίως ὄλων φροντίδος θέλει τύχει ὁ κατὰ τῶν λοιμωδῶν νόσων ἀγῶν, κυριώτατα δὲ κατὰ τῆς ἐλονοσίας καὶ τῆς φυματιώσεως.

Κύριοι Βουλευταί,

Ἐξίθεσα ἐν συντομίᾳ τὸ πρόγραμμα τὸ ὁποῖον θὰ κατευθύνῃ πᾶσαν Κυβερνητικὴν ἐνέργειαν. Ἡ Κυβέρνησις, μὴ διαθέτουσα ἴδιαν Κοινοβουλευτικὴν δύναμιν, δὲν δύναται βεβαίως νὰ ἐγγυηθῇ ὅτι θὰ κατορθώσῃ νὰ φέρῃ εἰς πέρας δόλοκληρον τὸ πρόγραμμα τοῦτο. Πάντως θὰ ἐκτελέσῃ τὸ μέρος τοῦ προγράμματος τοῦτου, τὸ ἀναποκρινόμενον εἰς τὸν χρόνον καθ' ὃν θὰ τῆς ἐπιτραπῇ ὑπὸ τῆς Βουλῆς νὰ παραμείνῃ εἰς τὴν Ἀρχὴν. Ἐπιζητοῦσα ὅπως τιμηθῇ διὰ τῆς ἐμπιστοσύνης ὑμῶν, μίαν ἔχει φιλοδοξίαν. Ν' ἀναποκριθῇ πρὸς τὴν τιμὴν ταύτην διὰ τῆς ἐθνωφελούς διακυ-

βερνήσεως τῆς Χώρας καὶ τῆς παγιώσεως ἐν αὐτῇ τῆς ὁμοιότητος καὶ τῆς ἰσότητος, δι' ὧν καὶ μόνον θὰ δυνθῇ νὰ συνεχισθῇ ἐπιτυχῶς ἡ Ἑλλάς τὸν ἱστορικὸν αὐτῆς προορισμὸν. (Χειροκροτήματα).

Ἡ συζήτησις ἐπὶ τῶν προγραμματικῶν δηλώσεων ἐγένεε στὴν ἐπόμενῃ συνεδρίᾳ τῆς 27 Ἀπριλίου.

Ὁ Ἀρχηγὸς τῶν Φιλελευθέρων Θ. Σοφοῦλης, ἀφοῦ ἐτόνισε ὅτι ὁ Προϋπουργὸς ἀπεσιώπησε τελείως τὸ «ἀποτακτικόν», δήλωσε ὅτι θὰ δώσῃ ψήφον ἐμπιστοσύνης.

Οἱ Π. Τσαλδάρης καὶ Ι. Θεοτόκης περιορίστηκαν σὲ ψήφον ἀνοχής. Ὁ Γ. Καφαντάρης κάλεσε τὸν Προϋπουργὸν νὰ συμπληρώσῃ τίς δηλώσεις του, δίνοντας λύσιν στὸ «ἀποτακτικόν». Οἱ δηλώσεις δὲν συνεπληρώθησαν, ἀλλὰ ὁ Καφαντάρης ἔδωσε ψήφον ἐμπιστοσύνης. Ὁ Α. Παπαναστασίου θύμωσε στὴ Βουλὴ τίς ἀντικοινοβουλευτικὰς πεποιθήσεις τοῦ Μεταξᾶ καὶ ἀπεκάλυψε ὅτι κατὰ τὴν προηγηθεῖσα σύσκεψιν γιὰ τὴν ἔθνικὴ ἀμυνα «διεπιστώθη βασικὴ ἀντίθεση μεταξὺ τῶν δημοκρατικῶν ἀρχηγῶν καὶ τοῦ Προϋπουργοῦ εἰς τὸ ζήτημα τῶν «ἀποτάξεων». Ἀρνήθηκε ψήφον, ὅχι ὅμως γιὰ τοὺς παραπάνω λόγους ἀλλὰ «ὕπὸ τὴν ἐννοίαν διαμαρτυρίας κατὰ τῶν μεγάλων κομμάτων» πρὸς ἠγοροῦντο νὰ συνενοηθοῦν.

Ὁ Γ. Παπανδρέου ὑπέθεξε ἀκόμη σαφέστερος : κατήγγειλε τὰ κόμματα πρὸς κατώρθωσαν ἐνὰ ἐμφανίσουν εἰς κατάστασιν παρακμῆς τοὺς κοινοβουλευτικὸς θεσμοὺς καὶ νὰ θερμάνουν πρὸς ὀρίμανσιν τοὺς κινδύνους τῶν λαϊκῶν ἐλευθεριῶν.

Ὁ Μεταξᾶς οὔτε δευτερολόγησε, οὔτε ἀπήντησε τὸ παραμυθῶ. Μόνον ὅταν ὁ βουλευτὴς Γεράσιμος Βασιλειάδης τὸν ρώτησε ποῖος θὰ εἶναι ἐπεύθυνος ἂν, μὲ τὸν τρόπο πρὸς χειρίζεται τὸ ἀποτακτικόν, ἐπέβη καμιά πολεμικὴ συμφορὰ, ὁ μικρόσωμος προϋπουργὸς σηκώθηκε ἀπὸ τὴ θέσι του καὶ ἀπήντησε ἀπλᾶ, μὲ μιὰ λέξιν : «Εγώ». Ἡ Βουλὴ ἦταν τότε πληρέστατα φωτισμένη. Καὶ τίς ἀποφείσε τῆς κυβερνήσεως γιὰ τὸ ἀποτακτικὸ ἤθερε, καὶ τοὺς κινδύνους τῶν λαϊκῶν ἐλευθεριῶν τῆς εἶχαν ἐπισημάνει.

Μὲ ψήφους 241 κατὰ 16 καὶ 4 ἀποχές, ἔδωσε τὴν ἐμπιστοσύνην τῆς στὴν κυβέρνησιν Μεταξᾶ.

Τὸν ἐυκλόδειο τῆς Γ' Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς ἀπήγγειλε μὲ τὴν συνθημισμένην του γλαφυρότητα ὁ ἀείμνηστος Βάσος Στεφανόπουλος : «Χθὲς ἀκόμη (εἶπε στὴ συνεδρίᾳ τῆς 29 Ἀπριλίου) κατεθέσαμεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ Ἀρχηγοῦ τῶν Ἐλευθεροφρόνων ἄλλοι τὴν ἐμπιστοσύνην μας μετὰ διαμαρτυριῶν, καὶ ἄλλοι τὴν ἀνοχήν μας, μετὰ χειροκροτημάτων. Καὶ τὰ 240 ΝΑΙ τὰ ὁποῖα ἐξεφρονήθησαν εἰς τὴν αἵθουσαν ἡμῶν εἰς τὴν ψήφον ἐμπιστοσύνης, ἦσαν 240 ὑπογραφαὶ κάτωθι τῆς τρομερᾶς διαπιστώσεως ὅτι ἐχρεωκοπήσαμεν ὡς κοινοβουλευτισμός, ἐξεπέσαμεν ὡς Συνέλευσις, ἐχάσαμεν τὴν συνείδησιν τοῦ προορισμοῦ μας ὡς Ἐθνικὴ Κυριαρχία».